

3 BÁSNÍŘKY A 3 BÁSNICKÉ SBÍRKY V KARLÍNĚ 28. 1. 2025

Úvodní promluva Olgy Nytrové

MARKÉTA HLASIVCOVÁ

Tuto plodnou básnířku, autorku esejí a fejetonů, členku Obce spisovatelů a Dialogu na cestě znám již dvaadvacet let. Seznámily jsme se v Galerii Cesty ke světlu Zdeňka Hajného, při prezentaci almanachu Věry Ludíkové Pošli to dál. V tom čase měla Markéta na svém kontě básnickou sbírku, na které se také autorsky podílela její starší dcera Lucie. Paní Markéta byla už jako začínající poetka přitahována poezií, která hledá smysl života, lásku, pravdu, krásu, lidskou sounáležitost. Řeší bytostné lidské otázky poetickou formou. Je magneticky přitahována k rozpoznávání smyslu lidské existence.

Už ve svých prvních básních hledala Markéta křesťanství. Vnímala Ježíše stále zraleji, plněji, s čistou důvěrou a až dětsky bezprostřední radostí. Zabývá se léta studiem bible, zajímá ji léta hlouběji Nový zákon, christologie je jí velice blízká. Navštěvuje také víkendové semináře o meditaci, prostudovala si i východní náboženství, je velmi sečtělá.

V její poezii vnímáme básně meditační, ale i ty se špetkou humoru, kde se s úsměvem vyjadřuje k některým biblickým postavám, převážně ženským. S jemnou ironií vnímá a nazírá lidské slabosti hledajících a bloudících. Zahrne čtenáře ženskou něhou a skotačivou holčičí i dámskou obrazností.

Kromě dívčí hravosti a mateřské i babičkovské zralosti je Markéta obdařena i vědecky disponovaným mozkiem. Před mateřstvím pracovala též na vědeckých úkolech. Nacházíme u ní skromnost, čistou prostotu, nevyumělkovanost. Je jí vlastní kázeň a obětavost – především pro rodinu, ale i pro přátele a některé spolupracovníky. Vnímáme tón ryzosti a pravdivosti. Žádné pózy, vyšinutosti a neupřímnost, hecování – jak to dělávají někteří méně zralí píšící – nepěstuje. Nemá to zapotřebí. Nacházíme u ní přirozenou vřelost a srdečnost, křesťanskou pokoru.

Shrňme si již řečené. Markéta Hlasivcová dokáže oslovit hledající. Mimo jiné varuje: „ať nevodí nás slepí, hluší!“ Uvědomíme si, že má zřetelný charakter. Dokáže být upřímná a svá. Je osobitá a

její cesta je rozpoznatelná, má logiku a celistvost. Její oporou a zárukou stability je bible. Ve své tvorbě nejde cestou „solistikovanosti“, spíše upřímného citu. Profesor Milan Balabán během jednoho literárního večera v Karlíně řekl s milou nadsázkou, že Markétiny básně jsou „psané redisperem“. Poezie dr. Markéty Hlasivcové je jako čistý pramen vody z lesní studánky. Číst ji se podobá procházce svěží travou za rosy, při níž svobodně sníme.

Otázky pro autorky – Markéta

1/ Co pro tebe znamená psaní? Vážíš si básnického talentu a rozvíjíš ho?

2/ Jak potkáváš inspiraci? Víím, že ráda sedáváš v kavárně u kávy, kde máš klid, nemusíš na nikoho reagovat a ponoříš se do myšlenek a pocitů.

3/ Píšeš i prozaické útvary, eseje a také fejetony, ráda sleduji tvůj autorský vývoj a hledání témat, zejména z rodinného života.

DANIELA HONYSOVÁ - RADECKÝ

Dcera básníka Josefa Honyse, dr. Daniela Honysová – Radecký, je historička, překladatelka a vysokoškolská pedagožka. Zabývá se též i literárním a výtvarným experimentem šedesátých let dvacátého století a problematikou žen ve společnosti. Hluběji se zabývala i dějinami umění a díky svému kvalitnímu jazykovému vybavení působí také řadu let coby průvodkyně. Je aktivní členkou Asociace průvodců České republiky a působí ve funkci předsedkyně Asociace průvodců pro kraj Vysočina. Hodně též cestovala, byla v řadě zemí i mimo Evropu.

Ráda prozradím, že se známe se již od roku 1968, studovaly jsme spolu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy.

Daniela dostala do vínku literární nadání. Má to v genech, jak se říká. Nejprve napsala knížku o svém tatínkovi, přednášela o něm a také zorganizovala několik jeho samostatných výstav (v Jičíně, v Havlíčkově Brodu, v Mostu). U všech těchto výstav realizovala komentované prohlídky pro veřejnost.

Postupně se začala projevovat básnicky i jako autorka povídek. Dá se říci, že její literární hřivny se začaly více probouzet díky inspirativnímu prostředí Dialogu na cestě, jehož je členkou více než deset let. Zde Daniela potkává vstřícné a naslouchající lidi, k jejichž životu neodmyslitelně patří psaní a veřejné vystupování.

Daniela řadu let recituje své básně u příležitosti celorepublikového Dne poezie v Karlíně. To je příjemná platforma, kde si každá básnířka a básník může vyzkoušet, jak vlastní tvorba působí na ostatní kolegy a publikum, koho oslovuje a jak. A po skončení pořadu si s nimi popovídat u kávy a malého pohoštění. To k našim setkáním neodmyslitelně patří. Lidé tu navazují nové kontakty, nová kamarádství, ba i mnohdy přátelství. Karlín má své kouzlo pro píšící lidi, poskytuje jim seriózní a inspirativní platformu. V posledních třech letech se Daniela také pravidelně zúčastňuje Mezinárodního setkání básníků v Broumově, kde zastupuje i Dialog na cestě a získává nové kontakty.

Danielina první samostatná básnická sbírka **Skály a úskalí**, již zde dnes představíme, obsahuje jako ilustrace rané kresby, které vytvořil její milovaný a velmi inspirativní otec Josef Honys. Byl to

básník experimentální poezie a malíř, kterého pro jeho postoje pronásledoval komunistický režim.

Co nám dnes autorka nabízí? V její sbírce nalezneme lyrické básně na témata přírodní, umí vychutnat nádheru lesa, luk, skal, či oblohy. Přírodní lyrika je oblastí, v níž se autorka veršů pohybuje jako doma. Nechala se k tomu mimo jiné inspirovat ke své poezii obrazy svého otce. Josef Honys byl mimo jiné horolezec a jako malíř ztvárnil i zajímavé skalní útvary. Sílu a monumentální dojem z hor dovedl vnímat a vyjádřit.

Autorka píše i milostnou lyriku, vyjadřuje v ní vztah k manželovi, vzájemné naslouchání a společný humor. Je něco jiného, když muž a žena snídají vinou introvertnosti jednoho z nich zvlášť, anebo když spolu tráví ranní chvíle s humorem, společným smíchem, doplňují se a navazují na sebe, což je obohacující a láskyplné.

Na závěr ještě poznamenejme, že básnířka Daniela má silnou rodinnou vazbu také ke svým třem potomkům a jejich ratolestem. Vnoučata učí lásce k literatuře a vymýšlí pro ně zajímavé hry s pohádkovými motivy ve svém velkém domě s prostornou zahradou v Golčově Jeníkově, v klidném prostředí Moravy.

Otázky pro autorky – Daniela

- 1/ Stalo se pro tebe psaní vnitřní potřebou a jak navazuješ na odkaz svého tatínka Josefa Honyse?
- 2/ Mám ráda tvé povídky, v nichž nacházím přirozený a působivý etický apel, v němž rozpoznávám tvou zakotvenost v hodnotách.
- 3/ Co pro tebe znamená společenství Dialogu na cestě?

MARTINA KOUBOVÁ (slovo úvodem)

Naděje je pilířem světa.

B. Disraeli

Kdo z nás by nechtěl vnímat naději plnými doušky, zcela se jí otevřít, nabrat si z jejího mocného zřídla? Pít z ní, jako žíznivý polyká pramenitou vodu. Nepřejeme si, aby nás spoutala chandra a opustila nás naděje, která je životodárná, díky níž přátelství i láska zůstává kvalitní i dlouhá léta. Lidská psychika dobře ví, že naděje je základní stavební kámen, který poskytuje duši rovnováhu, posilu. Nabízí nám sílu k překonání strážní. V tíživých životních situacích, kdy jsme se dostali na dno, se s nadějí opět zvedáme a znovu věříme ve smysl života a lidských vztahů.

Většinou se domníváme, že takováto naděje bývá zřídka a nesmírně vzácná. Některý člověk je ze své přirozenosti velmi skeptický k veškerým vztahům, k možnosti, že by láska vydržela, že z ní nevyprchá jiskra. Domnívá se totiž, že se časem ztratí její vnitřní náboj a požehnání, které přináší. Existují mezi námi jedinci, kteří nepotkají vztah plný naděje po celý život. Jiní se s láskou sice setkají, ale vztah s tím druhým nevydrží. Trvá rok, dva, ale naděje brzy odplyne, v nitru zůstane pusto a prázdno. Tam, kde byla láska, je bojiště, nastupují naschvály a různé lidské charakterové vady a závislosti vyplouvají na povrch.

Moje kamarádka Jana prožila delší nežšťastné manželství s alkoholikem. Výrazně egoistický manžel jí ze svého platu nedával nic, vše využil pro své osobní egoistické potěšení a ke konzumaci alkoholu. Hodně ji deptal. Musela pracovat i během mateřské dovolené, a tak, když nebylo zbylí, vyráběla půvabné deštníky. Dnes je jí hodně přes osmdesát a jak sama vzpomíná, přes tyto zkušenosti ji naděje neopustila. Několik let po rozvodu potkala kvalitního muže a strávila s ním do jeho smrti pět roků v láskyplném vztahu. Myslí na to období s nesmírnou vděčností a chová v sobě tuto vzpomínku jako vzácnou etui. Přišlo prý jako dar, prožila opravdovou lásku, i když jen tak krátce.

Jana má milující dceru, vnoučata i pravnoučata. Prožívají láskyplné a velmi vyrovnané souznění, plné naděje. Jmenovaná vzácná komodita je základem vztahů a jejich kvality a dalo by se říci, že je i

páteří života. Někteří lidé zažívají malou a křehkou naději, a často jen krátce. Jiní její dar obdrží ve větší intenzitě, a to až obdivuhodné.

Otevřme si nyní sbírku Naděje po okraji básničky Martiny Koubové. Při jejím čtení vnímáme přirozenou lidskou žízeň po naději, která se, jak jsme si již řekli, většinou z nás objeví spíše epizodicky, krátce, vzácně. Ale nesmírně ji vychutnáme v kontrastu k bolestivým věcem života, které vůbec nikoho z nás neminou. Během svého životního času se setkáváme i s pokřivenými vztahy a nedůvěrou, ovšem lidské srdce touží po věčnosti, po spásné naději. A kdo jiný než básničky a básníci nás mohou sugestivně přivést k nejhlubším hodnotám a prožitkům. Nově nasvěcují souvislosti, neotřele pohlíží na nejhlubší významy a souvislosti slova. Jejich básnické obrazy nám vstupují do srdce a otevírá se nám význam věcí a souvislostí našeho života. Dostáváme impuls k alespoň k částečnému prozření. Múzy se roztančí a my na okamžik získáváme vhled do toho, co nám zůstávalo skryté.

Pohledme nyní hlouběji do autorčina nitra. Prahne po vztahu, laskavosti, toužíme prožívat mystično. A lásku, tu nejvyšší hodnotu alespoň na okamžik spatřit nerušeně a intenzivně vnitřním zrakem. Život je však plný kontrastů, až to bolí a lidská bytost si většinou dost obtížně zvyká na bolest, nejistotu. Býváme někdy „válečnou kořistí“, jak píše naše básnička a můžeme se ocitnout i na „seznamu lidožroutů“, jak varuje. Jak tomu tedy je?

„*V prázdnotě je pusto a trudnomyslnost, / ale ty si zrozen ve šťastné hvězdě,*“ konstatuje autorka v básni *Lítáš*. Nabízí vzápětí v *Klíči* kladnou odpověď: „*Otevřete všechny brány klíčem, který odmyká.*“ Když tvůrčí duše otevře své brány, vdechne čtenářce i čtenáři trochu radosti, odhalí cestu k dobru, ke kvalitě a trvalosti vztahů.

V průběhu našeho života stále probíhá „nalézání“ a ve stejnojmenné básni nacházíme existencionalní konstatování „*Nepozoruji žádné daně ani siluety / zapomenutých trhlin v ráji*“.

Shrňme si tedy, co nám v uvedených verších a následně v celé sbírce Martina Koubová nabízí. Tuší, že naděje patří k hodnotám, které jsou nejhlubší součástí lidského života, saháme totiž skrze ni k samotnému dnu člověčího bytí. Ponořme se do naděje, prožívejme v ní zvláštní amalgam lásky, víry, důvěry a vědomí toho, že smysl a cíl našeho hledání a usilování existuje, ona nejhlubší hodnota existence se projevuje a ohlašuje právě nadějí.

Měli bychom též pěstovat toleranci, velkorysost. A pečujme o duši, jak radí Sókratés. Naučme se zacházet se svými výhodami a nevýhodami, jak autorka ví, reflektujme chyby své i těch druhých. Rozumný člověk se z nich dokáže poučit.

Královskou jsoucností našeho života je láska – k lidské bytosti a k tomu, co nás přesahuje v tajemství transcendentna, tedy k Nepojmenovatelnému. Kdo umí dávat lásku a dokáže ji metaforicky vyjádřit, poskytne posilu sklíčené a usouzené hledající duši, pokud prožívá období opuštěnosti a nového hledání.

V úctě a lásce, plna naděje, ukazuje tedy v nové básnické sbírce Martina Koubová vlastní milníky na cestě své zrající tvorby.

Co všechno je zakázané, / co všechno je ztracené. / Jen naděje zůstává po okraji / letí jako šíp. / Nikdo ji nezastaví. / Vítej v městě tichých slz.

Prozaická imprese Martiny Koubové *Kam básníci chodí spát*, uzavírající sbírku, má esejistický nádech. Autorka si uvědomuje dary těch, kteří inspirativně tvoří poezii. Ubezpečuje nás, že „jsou vedeni odkazem předků a v nich se ozývá slovo vycházející z nejniternejších zdrojů lidského bytí“. Ví, že tvorba je zvláštní dění v lidské psyché, je to hledání, úsilí pojmenovat podstatné neotřele a básnivě. Najít si svůj úhel pohledu na skutečnost a schopnost nazírat hloubku nitra tak, abychom oslovili něco v hlubině lidské duše a nasvítili realitu niterným světlem, které vychází z nadání písčících, z jejich prožitků, životních vzestupů i pádů. Takových, jakými si v různé míře procházejí všichni, kteří hledají smysl života a pokoušejí se porozumět hodnotám.

Každý poctivý hledač usiluje o svoji osobní hierarchii hodnot. Tomu napomáhá tvorba a četba, což jsou dvě spojitě nádoby a stávají se součástí autentického života a jeho kvality. Osobnost skutečně hledající má druhým co říci, váží si vzdělání, stále pracuje na sebezdokonalování a na schopnosti oslovit člověčí bytosti, hledat pravdu a mít lidskost, bez které se neobejdeme.

Na básničku prozradím, že má velmi laskavé a milující rodiče. To se každému nepodaří, mnozí z nás mají problém s jedním z rodičů, anebo dokonce s oběma. Paní Martina má v sobě „vpečetěnu“ lásku z dětství, z harmonického domova, plného naslouchání a opory. Rodinné vztahy, přátelství, kamarádství, tvůrčí spolupráci prožívá

naplno. Každý z nás ovšem v některých fázích života prožívá sněživé komplikace, životní nepřeklenutelnosti. A citlivá autorka tyto okamžiky dokáže u svých bližních zachytit a vnímavě a nadčasově vyjádřit. Vdechne naději do rozbolavělých duší, prosí o blízkost věcí shůry.

Martina Koubová je ženou více talentů. Má vytríbené estetické vnímání, spolupracuje herecky s divadelním souborem, postřehneme u ní sensorium pro výtvarné umění. Zdokonaluje se stále v umělecké fotografii a zabývá se i návrhy interiérů. Je jí zvláště blízký umělecký portrét, dovede se hluboce vcítit do vnitřního rozpoložení člověka, kterého fotografuje. Uvědomuje si, že víc jak deset let spolupráce s Dialogem na cestě jí dalo možnost potkat nadané a tvořivé lidi více generací, vést dialog s nadanými autorkami i autory, poznat mimořádné osobnosti, které zde vystoupily jako hosté. V prostředí zasedací síně i kaple Církve československé husitské v Praze 8 – Karlíně vnímá křesťanské poselství. Pravidelně zde na Velký pátek účinkuje v Pašijích.

Nepatří k lidem se snadným osudem, právě proto chápe lidi, kteří nemají jednoduchý život, potýkají se s nemocí, s různými nepřízněmi osudu, prošli kupříkladu bezdomovectvím. Podrazy a zklamání, které život přináší každému, dokázala přetavit v sílu žít a tvořit. Je v ní přítomna touha pomáhat bližním. Její lidskost se projevuje v profesi zdravotnice, zvolila si tedy povolání, jež patří mezi ty profese, které se orientují na pomoc lidským bytostem, jejich zdraví a vnitřní rovnováze.

Na závěr bych ještě zmínila, že mám radost z toho, že se Martina Koubová stala aktivní spolupracovnicí literárně dramatického klubu Dialog na cestě. Za celá léta nikdy také nevynechala celorepublikový Den poezie, který se v Karlíně koná za účasti mnoha píšících lidí, a to nejen z Prahy, také z Moravy a ze Slovenska. Během klubových setkání hosté také společně posedí a vyměňují si zkušenosti. Přátelská diskuse o nejrozličnějších tématech je pro zúčastněné tvůrce přínosná. Popřejme Martině, aby naše setkávání se v Dialogu na cestě i jí nadále přinášelo hodně neotřelých nápadů a radost z tvorby. A také jí přejeme hodně zdaru v odborné zdravotnické profesi, kterou si zvolila jako své životní poslání. Pomáhá v ní lidem a dává tak kus sebe nejen jako básnířka.

Otázky pro autorky – Martina

1/Kteří básníci jsou pro tebe inspirací?

2/ Jak dlouho už píšeš?

3/ Můžeš nám přiblížit své další básnické a esejistické plány?